

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA*,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-octavâ mensis Decembris, anno Domini M. DCC. LXXXIII.

Mᵉ. STEPHANO GROSSIN DUHAUME,

Doctore Medico, Præside.

An Dysenteriæ Ipecacuanha?

I.

CORPUS humanum duas tantùm, solidas & fluidas, partes agnoscit; dum inter has adest consensus, sanitas; è contrà morbus, si discordia; licèt omnes totius machinæ conservationi inserviant, non est (ne credas) in unâquâque dignitas eadem & præstantia; illa enim spiritus elaborat, in istâ conficitur sanguis; aliæ secretionibus &

* *Propugnata anno* 1745, *a M. Dionysio* PAUTIER DE LABREUILLE, *M. Ludovico Renato* DESBOIS, *Præside*.

excretionibus dicantur; eâ ratione in Principes & Ministras dividuntur. Principes duas tantùm assignant Neoterici, cerebrum & cor; reliquæ dicuntur ignobiles seu ministræ, inter quas primum tenet locum ventriculus coctionis opifex. Hæc membranacea pars instar sacculi cava, in sinistro hypochondrio sita, cibos tritos, jam salivali liquore subactos, sinu suo complectitur, atque perfusos gastrico, concoquit; si perfectè, fit laudabilis chylus; undè humorum & solidorum bona diathesis; si verò imperfectè concoquuntur, crassior & pravus nascitur chylus; hinc depravatio sanguinis succique nutritii, partium ametria, à quibus, ferè omnes morbi, præsertim varii alvi fluxus, natales ducunt. Quique morbi à remediis mucagine repletis, vi emeticâ & purgante præditis feliciter curantur.

I I.

UT sanitatis, sic morborum auctor ventriculus audit; vix unus qui sua non illi debeat natalia. Dysenteria à læsâ coctione ventriculi pendet; hæc crudelis affectio, cum tenesmo leviore vel graviore, totiusque ventris tormininibus, cruenta, quandoque purulenta describitur egestio, quam pungens & vix sedandus subsequitur dolor. Triplicem sanguinis evacuationem Veteres agnoscebant dysentericam, sed impropriè, unica tantùm, quam pungens & lacerans concomitatur dolor.

I I I.

DYSENTERIA ab affectâ parte nomen habens, dicitur nonnunquam intestinorum Helcôsis, cujus comites, inflammatio, dolor & febris. Ineunte morbo, bilem primùm, dein mucosam reddit alvus pituitam, cui subpinguis, dum ulcus adest, succedit materia. Post hæc, ramenta prodeunt interioresve laceræ intestinorum tunicæ; propria tandem illorum abraditur substantia, quæ putris cum purulentâ profluvie prodit. Inter hæc omnia cruor paulatim & brevibus intervallis, per alvum manat, isque modò cum excrementis, modò cum mucosis purulentisve quibusdam corpusculis excernitur. Multus in ano dolor, magna, frequens & inanis sæpè desidendi cupiditas; cùm quid exit exiguum, ventris tormina intenduntur, posteà mitescunt paululùm; rursùs acri sæviente humore, pejora redeunt. In quo intestino delitescit malum, ex sanguinis cum fæcibus commixtione, & ex situ doloris conjicere licet; si suprà umbilicum sæviat, & exquisita sit commixtio, in tenuibus intestinis focus & minera morbi; si infrà umbilicum & ferè nulla sit commixtio, in crassioribus latitat. Innumera penè in dysenterico affectu occurrunt symptomata, quæ varia, pro succi peccantis indole; in uno circà regionem cordis acerrimus dolor, pectoris angustia, anhelitûs interceptio, talisque, ut brevì periturum credas; in altero virium

& appetitûs proſtratio, nauſea, vomitus; in hoc ſitis inexplebilis, calor adurens, aut glaciale frigus, ſyncope; in illo febris intenſa, pertinaces vigiliæ, anxietas, perturbatio mentis, aliaque id genus. Nullaque remedia adeò feliciter hæc crudelia ſymptomata compeſcunt, quàm Ipecacuanha, obſervatis obſervandis; etenim ano & cato cauſam foventem expellit, & partibus mucilaginoſis eroſas illinit.

I V.

DYSENTERIÆ crudele ſymptoma, ſed non magis pertimeſcendum, dolor; dum viget, ſpes adhuc ſalutis; è contrà tollitur, ſi derepentè ceſſet, ſuperveniente extremorum glaciali frigore, debili exiſtente pulſu, linguâ aridâ & nigrâ, cum frequenti ſingultu, & calore præternaturali adurente præcordia; tunc temporis conclamatum eſt; tum ſævientis mali periculum, non modò pars declarat affecta, ſed & vitioſus humor, ulceriſque cacoëthia. Ulcus ſi gracili inſideat inteſtino, vix coaleſcit; craſſum, ſi penitùs depaſcatur, lethale. Ab atrâ bile natum, ſicut cancer occultus infert perniciem. Hujuſce dyſenterici affectus procatarticæ cauſæ, cibi, potus & aër, quibus ſtat hominum vita. Aër vitæ neciſque arbiter, ſi purus, ſanitatem conciliat; lædit verò deſtruitque infectus pravis putreſcentium corporum miaſmatis, eorumque tetrâ mephiti. Tunc morbus ille contagionis particeps, & popularis epidemicè graſſatur, nemini ferè non nocens. Cui pariter morbo immoderatus fructuum horariorum uſus, nimia cibi & vini ingurgitatio, vel aquæ, quas liberior aura non verberat, anſam præbent; ex iis præcipuè fontibus manat bilis flava, viridis & atra, ſicut acris & ſalſa pituita, proximæ & internæ affectûs dyſenterici cauſæ.

V.

MULTIPLEX licet Dyſenteriæ cauſa, unicum huic expugnandæ medicamen ſpecificum, una medendi methodus. Quæ à bili flavâ vel viridi, bulliente in venis ſanguine, pleno pulſu cum acutâ febre, aliiſque concomitantibus ſymptomatis, radici Braſilienſi cedit, celebratâ priùs & repetitâ, ſi expediat, venæ ſectione: cedit pariter illa quæ à ſalsâ & acri primas infarciente vias pituitâ, ducit originem. Hæc, præſtantiſſimum naturæ munus Braſilienſis Provinciæ incolis conceſſum, data opportuno tempore, & conveniente doſi dyſentericos fluxus alioſquè complures potentèr expugnat. Nec mirandi locus: cùm ſtabulantem in ſtomacho bilem, vel pituitam per ſuperiora, aut utramque in inteſtina labentem per inferiora repurget: vacuatâ ſic peccantium humorum ſaburrâ miteſcit dolor, ceſſat febris, & adſtringitur alvus; aſt ſi diutiùs inhæſerint inteſtinorum fibris peccantes ſucci, & ulcus his intulerint, radix ſola morbo non medetur prorsùs: quapropter anodyna præſtò

ſint; proderit enema leniens, detergens & mundificans; confert potio cardiaca ſomnum concilians; confert & lene catharticum. Quiſquis ergò Dyſenteriâ laborans, & vitæ cupidus, ad radicem Braſilienſem, Ipecacuanha vernaculo nomine dictam, velut ad ſacram ſalutis anchoram confugiat; excellens hoc medicamen, omnibus amicum, pueris prodeſt, ſenibuſque nec gravidis nocet.

Ergò Dyſenteriæ Ipecacuanha.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Joannes-Renatus SIGAULT, Anatomes & artis obſtetriciæ Profeeſſor, Regiâ Scientiarum Academiâ Divionenſi, Regis Penſionarius.

M. Auguſtinus THOURET.

M. Stephanus-Ludovicus GEOFFROI, Eques, Regi à Conſiliis & Secretis, Societatis Botanicæ Florentinæ, nec-non Patrioticæ Stokolmienſis Socius.

M. Joannes THAURAUX.

M. Maria-Zorobabel MUNIER, Couſiliarius Medicus Regis ordinarius, domûs Regiæ Invalidorum Ducum & Militum, & Antiquus Regis in Coloniis Orientalibus Medicus.

M. Dionyſius PAUTIER DE LABREUILLE S. Comitis Gallo-Provinciæ Medicus Primarius.

M. Henricus-Alexander TESSIER, è Regiâ Scientiarum Academiâ.

M. Deodatus JEANROY.

M. Natalis-Andreas-Joannes-Baptiſta CHESNEAU.

Proponebat Pariſiis ANTONIUS-PETRUS DEMOURS, Pariſinus, Regis Chriſtianiſſimi Medicus Ocularius deſignatus, Doctor Medicus Avenionenſis, nec-non Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1783.

AB OCTAVA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Typographi. 1783.